

TŪRISTUS GAIDOT. Ne vienā vien Latvijas lauku tūrisma sētā pašlaik ar cerībām skatās jaunās tūrisma sezonas virzienā. Ārijas Romanovskas foto

Par situāciju lauku tūrisma nozarē

Latvijas lauku tūrisma asociācija «Lauku ceļotājs» nesent aptaujāja lauku tūrisma uzņēmējus par šā brīža situāciju un prognozēm vasarai. Pretēji finanšu ministra valdības sēdē sniegtajai informācijai par to, ka «Lauku tūrisma» šovasar viss ir «aizsists», asociācijas biedri informē, ka rezervācijas tiek atceltas un ienākumi kritīs par 80 – 100%. Pastāv risks, ka daudzi uzņēmumi krīzi var nepādzīvot.

Krīzes situācija ietekmē gan sabiedrības, gan tūrisma uzņēmēju reakcijas, gan pamatā nereti ir bailes gan par savu veselību un drošību, gan izdzīvošanu, zaudējot ienākumus. Aptaujājot uzņēmējus, redzams, ka kopumā nozares darbība šobrīd ir paralizēta. Iezīmējas vairāki procesi krīzes laikā.

Lauku tūrisma mītņu rezervācijas

Daļai saimniecību rezervācijas apstājusās par 80 – 100%. Atceltas

jau veiktās rezervācijas, jaunas neienāk. Atceltas arī visas grupu pasākumu rezervācijas – kāzas, korporatīvie pasākumi, semināri, nometnes utt.

Dažām saimniecībām vasaras rezervācijas no vietējiem un tuvējo ārvalstu klientiem pagaidām ir spēkā, bet klienti nogaida. Tiesa, saimnieki saņem jaunus informācijas pieprasījumus no vietējiem, dažkārt arī ārvalstu tūristiem, uz vasaras mēnešiem, īpaši brīvdienām, bet tās vēl nav rezervācijas.

Uzņēmēju situācija un rīcības modeļi

Aptauja ataino skaudro realitāti: uzņēmējdarbība pilnībā apstājusies pieprasījuma trūkuma dēļ, «Lauku tūrisms» slēgts uz noteiktu laiku drošības apsvērumu dēļ, tas vēl turpina strādāt, bet, samazinot pakalpojumu apjomus (piemēram, slēdz viesnīcu

un restorānu, darbību turpina atsevišķas kempinga mājas, brīvdienu mājas uzņēmumā), piesardzības nolūkos uzņem tikai ģimenes/ilgtermiņa klientus, ievērojot pulcēšanās aizliegumu, uzņem klientus ar lielākiem starplaikiem (24 stundas – 3 dienas),

“ Nepieciešamā atbalsta mērķis ir: saglabāt mazos uzņēmumus un nodrošināt to pastāvēšanu līdz iespējai atsākt darbību pēc krīzes un nodrošināt mazo tūrisma uzņēmēju konkurētspēju salīdzinājumā ar kaimiņvalstu uzņēmējiem.

lai pagātu iztīrīt un dezinficēt telpas, neuzņem vienlaikus vairākus klientus (grupas, pārus utt.), lai viesi justos droši un nebūtu saskarsmes ar citiem viesiem, uzņēmums tiek pārdots, jo darbība apstājusies, saimnieki

ir nogaidīšanas režīmā un, kamēr nav klientu, turpina iesāktos uzlabošanas darbus, lai sagatavotu uzņēmumu jaunai sezonai un klientu plūsmai.

Risināmās problēmas uzņēmumu darbības saglabāšanai

Bankas piekrīt kredīta pamatsummas atmaksas atlikšanai uz noteiktu laiku, taču procentu maksājumi netiek atļikti. Saimnieki ir spiesti ņemt kredītu uzņēmuma darbības uzturēšanai (algas, apkure, elektrība u.c. saimnieciskie izdevumi). Taču tās ir papildu kredīta saistības, atbīdītas uz vēlāku laiku, vēl vairāk palielinot slogu nākotnē. Saimnieki uzskata, ka lauku tūrisma uzņēmējiem jāpiešķir dotācija kredīta procentu apmaksai uz krīzes laiku.

Saimnieki ik gadu rēķinās ar ienākumu samazināšanos ziemas mēnešos un ar plānotajiem ienākumiem aktīvajā sezonā, veidojot uzkrājumus ziemai. Šobrīd uzkrājumi ir iztērēti, taču plānoto jauno ienākumu nebūs. Papildus daudzi uzņēmēji ir spiesti atmaksāt klientu iemaksas par apstiprinātajām rezervācijām, kuras šobrīd tiek atceltas. Ir uzņēmumi, kuriem šādā situācijā nav iespēju turpināt darbību.

Darbinieki ir atvaļinājuma vai tiek atlaisti, jo pēc ziemas sezonas nav uzkrājumu darbaspēka uzturēšanai. Ja atsāksies sezona, trūks darbinieku, jo aizgājušie būs atraduši jaunus darbus un būs grūtības kvalitatīvi sagatavot tūristu mītnes viesu uzņemšanai.

Secinājumi

Situāciju daļēji atvieglo dīkstāves pabalsti, taču ne visi kvalificējas to saņemšanai, piemēram, ja izvēlas strādāt nepilnu

tās, lai dotu iespēju atkopties.

Kopumā saimnieki paredz, ka ārvalstu klientu šovasar nebūs, bet cer uz ierobežojumu atcelšanu iespējami drīz un uz vietējā tūrisma atjaunošanos vasaras sezonā.

Ir nepieciešami steidzami atbalsta pasākumi vietējā tūrisma veicināšanai, lai saglabātu lauku tūrisma uzņēmējdarbību un Latviju kā kvalitatīvu tūrisma galamērķi.

Priekšlikumi atbalstam

Tūrisma nepieciešama speciāla, atsevišķa ietverts atbalsta programma, kurā ietverts arī lauku tūrisma uzņēmējdarbības specifika. Tiešs atbalsts mazumiem (izmitināšanas, ēdināšanas, tūrisma uzņēmumiem un tūrisma objektiem) un mikrouzņēmumiem, kas sniedz dažādus tūrisma pakalpojumus, nosakot atbalsta summu vienam uzņēmumam atkarībā no uzņēmuma darbības jomas, lieluma, zaudētā apgrozījuma apjoma. Atbalsta – neatmaksājama granta jeb kompensācijas apjoms būtu pietiekams 75% apmērā no iepriekšējo gadu apgrozījuma.

Atsevišķa atbalsta programma krīzes ierobežojumu dēļ nenotiek pašreiz. Kredītu brīvdienas bez nosacījumiem, ar aizliegumu piemērot jebkādas kredīta līguma grozījumus, kas pasliktinātu kredītņēmēja stāvokli. Visaptveroša, kvalitatīva iekšējā tūrisma veicināšanas kampaņa. Dīkstāves pabalstu kritēriju pārskatīšana, jo šobrīd ļoti daudzi tūrisma uzņēmumi nekvalificējas dīkstāves pabalsta saņemšanai.

Nepieciešama pēc iespējas ātrāka strikto ierobežojumu mīkstināšana pasākumiem brīvdabā,

kur uzņēmējs var nodrošināt distancēšanās iespējas.

Asnāte Ziemeļi,

Latvijas Lauku tūrisma

asociācijas

«Lauku ceļotājs» prezidente

Kooperācijas pamatprincipu rokasgrāmata

Latvijas Lauksaimniecības kooperatīvu asociācija (LLKA) sadarbībā ar kooperācijas ekspertiem un tiesību speciālistiem vietnē www.llka.lv/rokasgramata ir laidusi klajā elektroniski pieejamu grāmatu «Lauksaimniecības un mežsaimniecības pakalpojumu kooperatīvo sabiedrību kooperācijas pamatprincipu rokasgrāmata», kuras mērķis ir saprotamā, vieglā formā sniegt informāciju ikvienam interesentam par kooperatīva uzbūvi, darbību, struktūru, vadību, kooperatīva biedru lomu u.tml.

Grāmatas autori Aivars Latkovskis, Kaspars Vecozols un Linda Uzkalne gadu

darbojās pie rokasgrāmatas izstrādes, lai populārā valodā ikviens interesents atrastu atbildes uz jautājumiem, par kuriem dažbrīd rodas neskaidrības.

Linda Uzkalne, rokasgrāmatas līdzautore, LLKA izpilddirektore:

«Ideja par rokasgrāmatas izveidi nāca no pašiem kooperatīvu vadītājiem, kuriem, ikdienā sastopoties ar dažādiem likumdošanas un tiesiskajiem aspektiem kooperatīva vadīšanā, ir nepieciešamība pēc precīzas informācijas iegūšanas īsā laikā. Šobrīd LLKA internetvietnē ir pieejama gan rokasgrāmatas pilnā versija ar iespēju to lejupielādēt papīra formātā, gan rokasgrāmatas saīsinātais, kuram ir

košāks vizuālais noformējums un koncentrētāka informācija, taču, ja ir nepieciešamība pēc plašāka tēmas skaidrojuma, ir jāklikšķina uz aktivizētās saites. Tā kā ik pēc kāda laika mainās likumdošana, šādi izdota rokasgrāmata vienmēr saglabās aktualitāti, jo nemitīgi tiks sekots pārmaiņām, ar kurām rokasgrāmata tiks papildināta.»

Rokasgrāmata sastāv no deviņām nodaļām un vairākām apakšnodaļām, kas lasītājam izskaidro jautājumus, sākot ar kooperatīvās sabiedrības darbības pamatprincipiem un atšķirībām no citām uzņēmējdarbības formām, kooperatīvās sabiedrības dibināšanu un ar to saistīto do-

kumentāciju, kooperatīvās sabiedrības pārvaldi un biedriem, pamatkapitālu un finansēšanas jautājumiem, beidzot ar kooperatīva darbības izbeigšanu, reorganizāciju, kā arī kooperatīvo sabiedrību atbilstības izvērtēšanas nosacījumiem.

Atsevišķās nodaļās komentārus par savu pieredzi sniedz Latvijā pazīstami lielāko kooperatīvu vadītāji – Edgars Ruža no kooperatīva «LATRAPs», Grigorijs Rozentāls no kooperatīva «Mežsaimnieks», Gunita Šternberga no mājražotāju kooperatīva «Kuldīgas labumi».

Sanita Putniņa,

LLKA biroja administratore